

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/117/2019
Identifikačné číslo spisu:	2517204068
Dátum vydania rozhodnutia:	22.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2517204068.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky F.. O. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V. XXX, právne zastúpenej Mgr. Zuzanou Jedličkovou, advokátkou so sídlom v Piešťanoch, Royova 9, proti osobe, ktorá je povinná platiť výživné F.. M. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v K., K. K. XXXX/XXX, o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 Pc 29/2017, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2019 sp. zn. 25 CoP 69/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. júla 2018, č. k. 6 Pc 29/2017-348, návrh navrhovateľky na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V predmetnom konaní sa navrhovateľka domáhala voči osobe, ktorá je povinná platiť výživné (ďalej len „povinný“) určenia príspevku na výživu vo výške 600,- eur mesačne s účinnosťou od 17. júla 2017 s odôvodnením, že nie je schopná sama sa živiť, pričom povinný má dostatok finančných prostriedkov a je plne schopný vďaka svojim možnostiam a schopnostiam platiť jej výživné v navrhovanej výške.

1.1 Súd prvej inštancie mal za nesporne preukázané, že manželstvo účastníkov bolo právoplatne rozvedené, a teda prvá hmotnoprávna podmienka zakladajúca nárok na príspevok na výživu navrhovateľky ako rozvedenej manželky bola splnená. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že navrhovateľka sa pokúsila o dohodu o príspevku na jej výživu pred podaním návrhu, a teda bola splnená i ďalšia hmotnoprávna podmienka v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“).

1.2 Pokiaľ ide o ďalšiu hmotnoprávnu podmienku v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Zákona o rodine, a to neschopnosť navrhovateľky samostatne sa živiť, táto v konaní nepreukázala svoju odkázanosť na

príspevok na výživné na rozvedenú manželku, nepreukázala odôvodnenosť svojho nároku a nepreukázala, že nie je schopná sama si zabezpečiť výživu; naopak ako sama uviedla, vie si zabezpečiť príjem aj inou činnosťou ako je hlavný pracovný pomer. Navrhovateľka v rámci svojich vyjadrení opakovane poukazovala na to, že nie je schopná sama sa živiť, pretože kvôli dlhoročnej starostlivosti o deti a domácnosť nenadobudla dostatočnú prax, čo ju značne znevýhodňuje pri hľadaní si vhodného zamestnania. Uviedla však, že jej zdravotný stav, kvôli ktorému bola uznaná invalidnou a poberá invalidný dôchodok, nie je prekážkou pri hľadaní si zamestnania, pričom je schopná zabezpečiť si príjmy rôznymi činnosťami ako je doučovanie detí, doučovanie v Inštitúte jazykového vzdelávania, opatrovanie chorých a starých ľudí, poisťovníctvo a účtovníctvo. V súvislosti s hľadaním si zamestnania väčšinou reaguje na inzeráty prostredníctvom e-mailu alebo telefonicky a odpovede dostáva v prevažnej miere ústnou formou. Navrhovateľka súdu prvej inštancie nepreukázala žiadnym listinným dôkazom svoju zníženú pracovnú schopnosť, a tiež nepreukázala, že zdravotný stav bol a je prekážkou pri hľadaní si zamestnania, a teda v tejto súvislosti nepreukázala svoju objektívnu nemožnosť zamestnať sa. Čo sa týka jej majetkových pomerov, vlastní motorové vozidlo a je bezpodielovou spoluvlastníčkou rodinného domu v V., v ktorom žije sama. Navrhovateľka opakovane v priebehu konania poukazovala na potrebu zabezpečenia jej potrieb hlavne v súvislosti s užívaním, údržbou a prevádzkou rodinného domu v V., čo je podľa názoru súdu nárok, ktorý možno považovať za nadštandardný, a teda nie je nevyhnutný s poukazom na judikát R 53/1968. Na výdavky, na ktoré navrhovateľka poukazovala a súvisia so starostlivosťou o deti, súd neprihliadol, pretože všetky maloleté deti boli na základe dohody rodičov zverené do starostlivosti povinného a nie sú to priame výdavky navrhovateľky.

1.3 V súvislosti s naplnením ďalšej hmotnoprávnej podmienky v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Zákona o rodine, a to schopností, možností a majetkových pomerov povinného, súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je v možnostiach a schopnostiach povinného uhrádzať okrem už existujúcich a preukázaných výdavkov aj príspevok na výživu navrhovateľky. Uhrádzanie tohto príspevku by mohlo vážne ohroziť uhrádzanie odôvodnených potrieb maloletých detí, čo je neprípustné s ohľadom na prednosť vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom oproti príspevku na výživu rozvedenej manželky.

1.4 Súd prvej inštancie sa v rámci posudzovania opodstatnenosti nároku navrhovateľky zaoberal aj hmotnoprávnou podmienkou, ktorou je súlad s dobrými mravmi a dospel k záveru, že v danom prípade nemožno považovať nárok navrhovateľky za odôvodnený aj pre rozpor s dobrými mravmi. Navrhovateľka podala návrh na príspevok na svoju výživu tri mesiace po tom, ako povinný opustil spolu s deťmi rodinný dom v V., v ktorom žili spolu ešte po rozvode manželstva. Počas spolužitia povinný uhrádzal všetky náklady spojené s užívaním domu, okrem toho hradil a naďalej hradí všetky záväzky - úvery, ktoré vznikli ešte za trvania manželstva. Keďže po odchode povinného zo spoločnej domácnosti prestal hradiť náklady na dom, v ktorom zostala navrhovateľka bývať sama, podala na povinného trestné oznámenie. Skutočnosť, že na povinného podala navrhovateľka viaceré trestné oznámenia, bola preukázaná v rámci jej opakovaných vyjadrení a výpovedí. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že navrhovateľka sa dopúšťa šikanózneho konania voči povinnému, ktorý nemôže niesť zodpovednosť za jej súčasné ekonomické postavenie, pričom navyše ešte uhrádza spoločné záväzky, ktoré vznikli za trvania manželstva účastníkov. Presúvať ekonomickú zodpovednosť na povinného - bývalého manžela navrhovateľky, by bolo neprimeraným zaťažovaním a nemá oporu ani v princípoch rodinného práva, pretože v prípade bývalých manželov už nemožno hovoriť o rodine. Po rozvode ide už o osoby bez vzájomného právneho vzťahu s vlastnými ekonomickými, profesijnými, rodinnými záujmami, a preto nie je odôvodnené viazať ich zodpovednosťou za ekonomické postavenie bývalého manžela po rozvode manželstva.

2.1 Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. januára 2019 sp. zn. 25 CoP 69/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, skonštatoval správnosť jeho dôvodov a odkázal na ne. Zdôraznil, že dôvodom na priznanie príspevku rozvedenému manželovi nie je rozdiel v životnej úrovni bývalých manželov, ani skutočnosť, že navrhovateľovi klesla životná úroveň oproti obdobiu pred zánikom manželstva a ani to, že si vlastnou prácou nedokáže zarobiť dostatok prostriedkov na uspokojovanie potrieb v rozsahu, ako za trvania manželstva. Jedinou relevantnou skutočnosťou môže byť fakt, že bývalý manžel nie je schopný sám sa primerane živiť. Vyžaduje sa pritom kvalifikovaná miera odkázanosti; teda ak sa rozvedený manžel ocitol

v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť, nárok na príspevok mu nevzniká. Tento príspevok nemá mať charakter sankčného výživného - nemožno ho priznať napr. preto, že druhý manžel zapríčinil rozvrat manželstva. V danom prípade nie je daná kvalifikovaná miera odkázanosti na výživné od bývalého manžela.

2.2 Odvolací súd ďalej uviedol, že od rozvodu manželstva až po vydanie rozhodnutia súdu prvej inštancie uplynulo dlhé obdobie na to, aby si navrhovateľka našla prácu zodpovedajúcu jej fyzickým a duševným schopnostiam, v ktorej by mohla dosahovať príjem postačujúci na zabezpečenie jej primeranej výživy. Hoci súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí navrhovateľke zdôraznil, že nepreukázala žiadnym listinným dôkazom svoju zníženú pracovnú schopnosť, tieto skutočnosti navrhovateľka nedoplnila ani v podanom odvolaní. Neobstojí tvrdenie navrhovateľky, že len samotná skutočnosť, že jej bol priznaný invalidný dôchodok, postačuje na to, aby bola preukázaná jej znížená schopnosť zamestnať sa. Navyše navrhovateľka uvádza, že sa venuje opatrovaniu ľudí a získala na túto činnosť certifikát, teda musí byť schopná vykonávať takúto fyzicky aj psychicky náročnú prácu.

2.3 Pokiaľ navrhovateľka poukazuje na skutočnosť, že sa nemôže zamestnať vzhľadom na nedostatočnú prax, tu je potrebné uviesť, že navrhovateľka sa nesprávne domnieva, že neschopnosť zamestnať sa, sa týka výlučne iba zamestnania vo vyštudovanom odbore. Navrhovateľka doložila do spisu množstvo listinných dokladov preukazujúcich, že sa skutočne o zamestnanie uchádzala. Z väčšiny z nich však nie je zjavné, či sa pohovoru vôbec zúčastnila, a prípadne z akých dôvodov ju do zamestnania neprijali, či dokonca navrhovateľka ponúknutú prácu neodmietla. Navyše ani jedna z predložených žiadostí o zamestnanie z rokov 2014-2018 nie je žiadosťou o zamestnanie sa napr. vo výrobných závodoch Trnavského kraja, pričom je všeobecne známe, že tieto výrobné závody neustále hľadajú nových zamestnancov, pričom ponúkajú aj zaškolenie, s dostatočne vysokou odmenou za vykonanú prácu. Navrhovateľka si teda musí hľadať zamestnanie nielen zodpovedajúce jej profesii, ale akékoľvek zamestnanie, ktoré jej poskytne dostatočné prostriedky na pokrytie jej životných nákladov. Takúto snahu však navrhovateľka nepreukázala. Popri takomto zamestnaní by sa potom navrhovateľka mohla rôznymi spôsobmi pokúšať aj o získanie praxe vo vyštudovanom odbore a neskôr si nájsť zamestnanie zodpovedajúce jej kvalifikácii. Navyše navrhovateľka má opatrovateľský kurz, na základe ktorého môže vykonávať prácu nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Neobstojí pritom námietka navrhovateľky v odvolaní, že v zahraničí pracovať nemôže, pretože má upravený styk s maloletými deťmi a v súčasnosti žiada o ich zverenie do osobnej starostlivosti. V prípade práce v zahraničí sa totiž pracovný pomer dá upraviť tak, že zamestnanec pracuje týždeň - dva v zahraničí a ostatné týždne v mesiaci je doma. V tom období by sa navrhovateľka mohla starať o maloleté deti, prípadne by prichádzala do úvahy striedavá osobná starostlivosť. Tiež v prípade, ak by boli maloleté deti rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky, neznamená to, že by nemusela vôbec pracovať. Ide totiž o školopovinné deti, čiže počas vyučovania by matka mala možnosť riadne pracovať.

2.4 Pokiaľ ide o uhrádzanie nákladov na rodinný dom a splácanie hypotéky, tieto otázky je možné riešiť tak v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, prípadne sa navrhovateľka môže domáhať samostatne úhrady podielu povinného na nákladoch na údržbu danej nehnuteľnosti. Sama si môže nájsť primerané lacnejšie bývanie, ktorého náklady bude schopná zo svojich príjmov uhrádzať.

2.5 Odvolací súd napokon konštatoval, že príspevok na výživu rozvedenej manželky nemá slúžiť na prekrytie obdobia na prehľbovanie jej kvalifikácie, či na preklopenie obdobia za účelom získania potrebnej praxe na výkon vyštudovaného odboru, ale na pokrytie základných životných potrieb v prípade, že oprávnená osoba nemá potrebnú schopnosť samostatne sa živiť. Vzhľadom na to, že navrhovateľka základnú hmotnoprávnu podmienku pre priznanie príspevku na výživu rozvedenej manželky, teda svoju neschopnosť samostatne sa živiť, nepreukázala, je potom nadbytočné zaoberať sa príjmovými a majetkovými možnosťami a schopnosťami povinného, príčinami rozvratu vzťahov medzi manželmi, či otázkou dobrých mravov.

2.6 Proti rozsudku odvolacieho súdu z 29. januára 2019 sp. zn. 25 CoP 69/2018 podala dovolanie navrhovateľka v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), a teda súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces malo spočívať v tom, že ani jeden konajúci súd neprihliadol na ustanovenie § 72 ods. 2 Zákona o rodine, t. j. neprihliadli na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi. Dovolateľka tvrdila, že si

svoj zdravotný stav nezapríčinila sama, ale bol to dôsledok dlhodobého domáceho násillia. Povinnému bol v dôsledku jeho násilného konania uložený zákaz priblíženia sa k dovolateľke na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov a zákaz vstupu do rodinného domu v V. Zdravotný stav navrhovateľky nie je prekážkou pri hľadaní si zamestnania, ale znížená pracovná schopnosť je pre ňu veľmi obmedzujúca. Rokmi znížené sebadomie, ktoré bolo zapríčinené starostlivosťou o deti a kritizovaním či ponižovaním zo strany povinného, si vyžaduje dlhodobú odbornú liečbu. Navrhovateľka si musela zabezpečiť vlastné motorové vozidlo z peňazí svojich rodičov, lebo spoločné vozidlo povinný bez jej súhlasu predal a peniaze z predaja jej doteraz nedal. Navrhovateľka nedokáže dlhodobo vyžiť z čiastočného invalidného dôchodku v sume 220,40 eur mesačne a z príležitostných brigád. Súdny nezohľadnil odôvodnenosť potrieb navrhovateľky vo vzťahu k nákladom na výživu, ošatenie, bývanie, starostlivosť o zdravie, kultúrne vyžitie a záujmy. Z invalidného dôchodku dovolateľka hradí iba náklady na bývanie a plní vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Ostatné potreby si dlhodobo nezabezpečuje, resp. si požičiava peniaze od rodiny a známych. Súd prvej inštancie nesprávne vypočítal všetky príjmy povinného (neprihliadol na cestovné náhrady zo zamestnania, príjem z prenájmu spoločného auta, z prenájmu nehnuteľností a pod.) a nezohľadnil skutočnosť, že dovolateľka uhrádza výživné na maloleté deti. Síce uzavrel, že navrhovateľka si vie zabezpečiť príjem aj inou činnosťou ako hlavný pracovný pomer, avšak neprihliadol na nedostatočnú výšku takéhoto príjmu. Súdny tiež dospeli k nesprávnemu záveru, že nárok navrhovateľky nemožno považovať za odôvodnený pre rozpor s dobrými mravmi. Povinný navrhovateľke mesiac po vystaňovaní zo spoločného rodinného domu zlomil palec na ruke, bral z rodinného domu spoločný majetok, podal na navrhovateľku viac trestných oznámení ako podala ona na neho, sústavne nedodržiaval rozsudok o rozvođe, šťval maloleté deti proti navrhovateľke, ohováral ju, vyhráľal sa jej a neodpovedal jej na e-mailly a správy. Uvedené negatívne ovplyvňuje aj maloleté deti. Do volateľka priložila k do volaniu odborný posudok o invalidite, podľa ktorého miera poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť je 60 %. Žiaden zo súdov v doterajšom konaní od do volateľky tento posudok nepožadoval. Odvolací súd nesprávne konštatoval, že do volateľka si hľadá prácu iba vo vyšťudovanom odbore. Žiadala o prácu aj v menej kvalifikovaných odboroch, ale nemôže zato, že zamešnávatelia jej neodpovedajú. Vo výrobných závodoch sa nemôže zamešnať, pretože jej deti sú v starostlivosti povinného psychicky týrané, a je potrebné ich z nej odobrať. Pracou v zahraničí súd do volateľku nabáda, aby nedodržiavala súdne rozhodnutia o styku s maloletými deťmi. Do volateľka odmieta venovať čas, ktorý môže stráviť s deťmi, zárábaníu peňazí. Do volaciemu súdu navrhla, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Povinný sa k podanému do volaniu navrhovateľky v stanovenej lehote nevyjadril.

4. Konanie vo veciach výživného plnoletých osôb sa od 1. júla 2016 riadi ustanoveniami zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C. m. p.“). Vzťah medzi C. m. p. a C. s. p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C. m. p., podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak. C. m. p. v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o do volaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť do volania v posudzovanej veci; prípustnosť do volania navrhovateľa bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C. s. p.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd do volací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že do volanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) navrhovateľka zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), dospel k záveru, že do volanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru do volací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu do volanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je do volanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

7. Do volanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Do volací dôvod sa vymedzí tak, že do volateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

8. Do volací súd je do volacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.).

9. Navrhovateľka vyvodzovala prípustnosť do volania z § 420 písm. f) C. s. p., v zmysle ktorého je

dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) C. s. p., sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

13. Dovolateľka vytykala súdom predovšetkým nesprávne zistený skutkový stav veci, resp. nesúhlasila so skutkovými zisteniami a ich hodnotením. Dovolací súd v tejto súvislosti pripomína, že už podľa predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (napr. R 42/1993, 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila. Rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané patrí výlučne súdu, a nie účastníkom konania. Pokiaľ konajúce súdy na to, aby ustálili skutkový stav, ktorý im umožňuje meritórne rozhodnúť, vykonajú iba časť navrhnutých dôkazov, konajú v rámci svojich kompetencií, pričom rozsah vykonaného dokazovania nie je závislý od vôle účastníkov konania.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C. s. p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) C. s. p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

15. Pokiaľ dovolateľka považovala za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. skutočnosť, že súdy v danej veci neaplikovali, prípadne nesprávne aplikovali ňou označené ustanovenie Zákona o rodine (§ 72 ods. 2), dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym

posúdením (viď R 54/2012 a tiež sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá žalobcom tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 C. s. p.), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (por. sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

16. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukazom na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

17. Podľa § 447 písm. c) C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

18. V prejednávanej veci navrhovateľka nepreukázala opodstatnenosť dovolania a porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p., preto najvyšší súd jej dovolanie podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

19. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 52 C. m. p.

20. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.